

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11Co/60/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118381948
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Danica Kočičková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2023:6118381948.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Danice Kočičkovej a sudcov JUDr. Renáty Deákovovej a JUDr. Jozefa Zlochu ako členov senátu, v právnej veci žalobcu: Slovenský zväz chovateľov, Križna 4921/44, 824 76 Bratislava - mestská časť Ružinov, IČO: 00 178 322, zastúpeného JUDr. Luciou Lehmanovou, advokátkou, so sídlom Fr. Mojtu 43, 949 01 Nitra, IČO: 50 173 201 proti žalovanému: A. B. B., nar. XX. XX. XXXX, Kukučínova 647/1, 974 01 Banská Bystrica, zastúpenému JUDr. Zuzanou Falisovou, advokátkou, so sídlom Horná 2, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 33 759 626, o odstránenie stavby a vypratanie nehnuteľností, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 9C/94/2018 zo dňa 22. 06. 2022, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd zamietol žalobu v časti, v ktorej sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému v lehote 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku vypratať nehnuteľnosť – byt o celkovej výmere 65 m², pozostávajúci z dvoch obytných miestností, kuchyne, chodby, komory, WC, nachádzajúci sa na druhom nadzemnom podlaží v ľavej časti budovy so súpisným číslom 158, kat. úz. C. C., pri pohľade z dvora, orientovaný s oknami do dvora a v tejto lehote ho odovzdať žalobcovi, p o t v r d z u j e.

II. Vo výroku, ktorým okresný súd zamietol žalobu v časti, v ktorej sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému na vlastné náklady odstrániť nebytovú budovu so súpisným číslom XXXX, zapísanú na LV č. XXXX, kat. úz. C. C., postavenú na parc. č. XXXX/X, ktorá pozostáva z hlavnej murovanej stavby štvrtkruhového pôdorysu spolu s pristaveným plechovým prístreškom na železných pilieroch tak, aby nedošlo k žiadnemu zásahu do budovy so súpisným číslom 158, v kat. úz. C. C. a uloženia povinnosti upraviť zásahy do terénu a uviesť pozemok parcela č. XXXX/X do pôvodného stavu v lehote 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku a vypratany pozemok v tejto lehote odovzdať žalobcovi s tým, že v prípade ak ho žalovaný žalobcovi neodovzdá, má žalobca právo odstrániť stavbu a vypratať pozemok na náklady žalovaného a v súvisiacom výroku o trovách konania rozsudok okresného z r u š u j e a v uvedenom rozsahu v r a c i a vec okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd žalobu v časti, v ktorej sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému na vlastné náklady odstrániť nebytovú budovu so súpisným číslom XXXX, zapísanú na LV č. XXXX, katastrálne územie C. C., postavenú na parcele č. XXXX/X, ktorá pozostáva z hlavnej murovanej stavby štvrtkruhového pôdorysu spolu s pristaveným plechovým prístreškom na železných pilieroch tak, aby nedošlo ku žiadnemu zásahu do budovy so súpisným číslom 158, katastrálne územie C. C. a uloženia povinnosti žalovanému upraviť zásahy do terénu a uviesť pozemok parcela č. XXXX/X do pôvodného stavu v lehote 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku a vypratany pozemok v tejto lehote odovzdať žalobcovi s tým, že v prípade, ak ho žalovaný žalobcovi neodovzdá, má žalobca právo odstrániť stavbu a vypratať pozemok na náklady žalovaného,

zamietol. Žalobu v časti, v ktorej sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému v lehote 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku vypratať nehnuteľnosť - byt o celkovej výmere 65 m², pozostávajúci z dvoch obytných miestností, kuchyne, chodby, komory, WC, nachádzajúcej sa na druhom nadzemnom podlaží v ľavej časti budovy so súpis. č. 158, katastrálne územie C. C., pri pohľade z dvora, orientovaný s oknami do dvora a v tejto lehote ho odovzdať žalobcovi, zamietol. V prevyšujúcej časti okresný súd konanie zastavil. O trovách konania okresný súd rozhodol tak, že žalobca je povinný nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia, ktorým bude rozhodnuté o ich výške.

1.1 V odôvodnení predmetného rozsudku okresný súd uviedol, že žalobca sa žalobou podanou voči žalovanému domáhal: A) odstránenia neoprávnenej stavby súpis. č. XXXX vo vlastníctve žalovaného, postavenej na pozemku parcela č. XXXX/X vo vlastníctve žalobcu, v zmysle ustanovenia § 135c ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb., Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“) a B) vypratania nebytových priestorov o celkovej výmere 120 m², nachádzajúcich sa na druhom nadzemnom podlaží v ľavej časti budovy, súpisné číslo 158 a ich odovzdania žalobcovi v zmysle ustanovenia § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Podaním doručeným okresnému súdu 08.06.2020 žalobca upresnil žalobný petit, ktorým žiadal: A) odstrániť nebytovú budovu, súpis. č. XXXX, zapísanú na LV č. XXXX, katastrálne územie C. C., postavenú na parcele č. XXXX/X, pozostávajúcu z hlavnej murovanej stavby štvrtkruhového pôdorysu spolu s prístaveným plechovým prístreškom na železných pilieroch tak, aby nedošlo k žiadnemu zásahu do budovy so súpisným číslom XXX, katastrálne územie C. C., upraviť zásahy do terénu a uviesť pozemok parcela č. XXXX/X do pôvodného stavu a v lehote 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku vypratany pozemok odovzdať žalobcovi s tým, že v prípade, že si žalovaný túto povinnosť nesplní, má žalobca právo odstrániť stavbu a vypratať pozemok pod ňou na náklady žalovaného, B) vypratať nehnuteľnosť - byt o celkovej výmere 65 m², pozostávajúci z dvoch obytných miestností, kuchyne, chodby, komory a WC, nachádzajúci sa na druhom nadzemnom podlaží v ľavej časti budovy súpisné číslo 158, orientovaný s oknami do dvora a v tejto lehote ho odovzdať žalobcovi. V prevyšujúcej časti zobral žalobca žalobu späť a žiadal konanie zastaviť. Právna zástupkyňa žalovaného s čiastočným späťvzatím žaloby súhlasila, preto okresný súd v zmysle ustanovenia § 145 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z., Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) konanie v tejto časti zastavil.

1.2 Okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku ďalej uviedol, že vykonal dokazovanie výsluchom strán sporu, ich právnych zástupcov, ohliadkou na mieste samom, spisom vedeným na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 9C/296/1996, spisom Štátneho archívu ŽP 6237.1./92, ŽP 4056.1./94, ŽP 3074.1./95, Zmluvou o nájme nebytových priestorov č. 28 zo dňa 07.05.1994 a jej dodatkom zo dňa 19.07.1994, LV č. XXXX D. E. XXXX, kópiou katastrálnej mapy, stavebným povolením, kolaudačným rozhodnutím, zápisom zo dňa 22.06.1996, spisom vedeným na Okresnom súde Banská Bystrica po sp. zn. 16Co/572/2016, podnetom žalovaného na okresnú prokuratúru zo dňa 17.10.1996, písomným vyjadrením strán sporu, korešpondenciou strán sporu, svedeckou výpoveďou F. G. a zistil nasledovný skutkový stav: Žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v Banskej Bystrici na Dolnej ulici č. 25, zapísaných na LV č. XXXX ako parcela č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 864 m² spolu so stavbou súpisné č. XXX postavenou na tejto parcele, v celosti. Žalovaný predmetné nehnuteľnosti spravoval od roku 1991 ako správca; od 07.05.1994 ich užíval na základe Zmluvy o nájme nebytových priestorov č. 28 zo dňa 07.05.1994 v znení jej Dodatku zo dňa 19.07.1994 aj ako nájomca. Predmetom Zmluvy o nájme nebytových priestorov č. 28 zo dňa 07.05.1994 bol nájom nebytových priestorov nachádzajúcich sa v budove súpisné číslo 158 o výmere 24 m² (dve miestnosti na prízemí v ľavom krídle), pivničné priestory o výmere 46 m² a časť pozemku parcela č. XXXX/X o výmere 200 m². V predmetnej zmluve o nájme nebytových priestorov bola okrem podmienok nájmu dojednaná aj povinnosť žalovaného na vlastné náklady prenajaté nehnuteľnosti zrekonštruovať. Rozsah rekonštrukčných prác bol uvedený v bode 8 článku V. predmetnej zmluvy o nájme nebytových priestorov; v zmysle Dodatku ku zmluve zo dňa 19.07.1994 mohol žalovaný zrealizovať aj výstavbu prístrešku pre výstavy a priestory rýchleho občerstvenia. Žalovaný podpisom Zmluvy o nájme nebytových priestorov č. 28 zo dňa 07.05.1994 výslovne súhlasil, že sa nestane spoluvlastníkom nehnuteľnosti na ulici Dolná č. 25 v Banskej Bystrici a že prenajaté nebytové priestory v rozsahu nákladov uhradených na rekonštrukciu odovzdá v lehote 30 dní od ukončenia doby nájmu v stave po rekonštrukcii bez toho, aby požadoval náhradu nákladov vynaložených na rekonštrukciu (bod 9, čl. V. zmluvy). Žalovaný zrealizoval v roku 1995 na pozemku vo vlastníctve žalobcu výstavbu nových a samostatných nebytových priestorov, ktoré boli v rozpore s predmetnou zmluvou o nájme nebytových

priestorov zapísané na LV č. XXXX ako nebytová budova, súpisné č. XXXX, postavená na parcele č. XXXX/X na meno žalovaného. Predmetná nebytová budova bola zrealizovaná na základe stavebného povolenia, ktoré bolo vydané žalovanému na podklade uzavretej zmluvy o nájme a jej dodatku. Podľa tvrdenia žalobcu, žalobca nevzniesol v stavebnom konaní námietku proti výstavbe, keďže bol celý čas dobromyseľný v tom, že v zmysle platnej nájomnej zmluvy sa jedná o rekonštrukciu a prístavbu k jeho budove so súpis. č. 158 a že v zmysle ust. § 120 Občianskeho zákonníka s poukazom na platnú nájomnú zmluvu sa automaticky stane vlastníkom tejto prístavby. Stavebné povolenie vydané v prospech žalovaného mu bolo doručené, nebol však prizvaný ako účastník kolaudačného konania. Nikdy nedal súhlas žalovanému na výstavbu samostatnej nebytovej budovy, nakoľko žalovaný bol len nájomcom pozemku a správcom jeho majetku. Dohody medzi žalobcom a žalovaným smerovali k tomu, že všetky stavebné úpravy sa stanú vlastníctvom žalobcu a že žalovaný si nebude uplatňovať nárok na náhradu realizovaných stavebných prác. V nadväznosti na uvedené okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že žalobca podal na Okresný súd Banská Bystrica v roku 2002 žalobu o určenie vlastníckeho práva k predmetnej nebytovej budove súpis. č. XXXX, vedenú pod sp. zn. 16C/128/2002.

1.3 Okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku ďalej uviedol, že žalovaný vo vyjadrení k žalobe žiadal vo vzťahu k časti A) žalobného petitu žalobu zamietnuť, pričom argumentoval tým, že stavba súp. č. XXXX postavená na Dolnej ulici č. 25 v Banskej Bystrici, evidovaná v katastri nehnuteľností ako jeho vlastníctvo, nie je neoprávnenou stavbou, ale bola postavená so súhlasom žalobcu. Pri jej výstavbe boli dodržané zákonné postupy, čo vyplýva aj z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/572/2016 a z odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 16C/128/2002. Predmetná stavba bola žalovaným postavená na prenajatom pozemku vo dvore, pričom sa nejednalo o prístavbu, ani o rekonštrukciu stavby súp. č. 158, a teda sa na ňu nevzťahuje Zmluva o nájme nebytových priestorov č. 28 zo dňa 07. 05. 1994 a jej dodatok. Žalobca schválil štúdiu výstavby, bol účastníkom stavebného konania, kontroloval priebeh výstavby a vznik stavby akceptoval. Neposkytol financie na jej výstavbu, a preto mu nevznikol ani nárok na jej vlastníctvo. Napriek tomu mu (žalovanému) bráni v jej užívaní ako vlastníkovi 24 rokov. Vo vzťahu k časti B) žalobného petitu žalovaný vo vyjadrení k žalobe uviedol, že sa nejedná o nebytové priestory, ale o byt. Jeho vypratanie žaloval žalobca už v konaní vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 9C/276/1996, a to neúspešne. Uviedol, že za nájom tohto bytu platí dohodnuté nájomné aj keď ho žalobca znefunkčnil. Zamedzil mu vstup do bytu, odstránil komíny, odpojil prívod vody, elektrického prúdu. Ako dôkaz, na preukázanie uvedeného tvrdenia, žalovaný pripojil k vyjadreniu korešpondenciu so žalobcom, napr. výzvu na odstránenie prekážok zo dňa 25.02.2018, 18.08.2019, 20.02.2018, 13.03.2019. Právna zástupkyňa žalobcu na pojednávaní konanom na súde prvej inštancie dňa 22.01.2020 uviedla, že predmetné priestory užíval žalovaný v minulosti síce ako byt, ale podľa jej vedomostí sa jedná o nebytové priestory. Ďalej uviedla, že o spore vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 9C/296/1996 sa dozvedela až v priebehu tohto konania. Na ohliadke na mieste samom okresný súd zistil, že priestory predmetného bytu nie sú užívané ani užívaniaschopné. Kľúče od nich mal žalovaný. Kúrenie bolo odpojené, nebola zapojená elektrina. Z uvedených priestorov sa dalo dostať do ďalších priestorov, ktoré však podľa žalovaného neboli predmetom nájmu a ani ich neužíval. Prístup do nich bol aj zo spoločnej chodby. V nadväznosti na uvedené okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že zo spisu vedeného Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 9C/296/1996 zistil, že v konaní sp. zn. 9C/296/1996 sa žalobca voči žalovanému domáhal určenia, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je a vypratania časti nehnuteľnosti na Dolnej ulici č. 25 v Banskej Bystrici, predstavujúcej priestory na 2. poschodí v budove súpisné číslo 158, a to miestnosť I. o výmere 22,8 m², miestnosť II. o výmere 18,8 m², kuchyňu o výmere 8,8 m², chodbu o výmere 6,6 m², komoru o výmere 1,2 m², WC o výmere 6,8 m². V konaní bolo doložené rozhodnutie Obvodného úradu životného prostredia, oddelenie územného rozvoja a stavebného poriadku zo dňa 12. 01. 1993 o zmene účelu užívania časti stavby pre účely zriadenia 2-izbového bytu na 2. poschodí. Žalovaný doložil originál zápisu o dohode o odovzdaní a prevzatí bytu zo dňa 06. 02. 1993 a evidenčný list zo dňa 18. 09. 1992. V nadväznosti na uvedené okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že Okresný súd Banská Bystrica žalobu vedenú pod sp. zn. 9C/296/1996 o vypratanie bytu a o určenie, že zápis o odovzdaní a prevzatí bytu zo dňa 18. 09. 1992 je absolútne neplatný, zamietol, keďže mal preukázané, že vznikol platne nájomný vzťah.

1.4 Okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že vo veci nariadil pojednávanie na deň 22. 06. 2022. Právna zástupkyňa žalobcu podaním doručeným okresnému súdu

dňa 17. 05. 2022 okresnému súdu oznámila, že žalovanému bola v priebehu konania (dňa 07. 02. 2020) doručená v zmysle § 711 ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka výpoveď z nájmu bytu, nakoľko sa jednalo o služobný byt v súvislosti s funkciou žalovaného ako správcu žalobcu, ktorú žalovaný prestal vykonávať dňom 09. 03. 2001 a keďže žalovaný nepodal žalobu v prekluzívnej 3-mesačnej lehote podľa § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka, žiadala žalobe v časti, týkajúcej sa vypratania bytu žalovaným, vyhovieť. Okresný súd uvedené podanie právnej zástupkyne žalobcu posúdil ako návrh na zmenu žaloby, spočívajúci v podstatnej zmene rozhodujúcich skutkových okolností v zmysle ust. § 140 ods. 2 CSP, pre ktoré žalobca žiadal žalobe vyhovieť, a preto na pojednávaní konanom dňa 22. 06. 2022 okresný súd návrh na zmenu žaloby v časti, v ktorej sa žalobca domáhal vypratania bytu z dôvodu doručenia výpovede z nájmu bytu žalovanému dňa 07. 02. 2020 nepripustil, čo odôvodnil tým, že v zmysle ust. § 143 ods. 1 CSP výsledky dovtedajšieho dokazovania nemohli byť podkladom na konanie o takto zmenenej žalobe. Právna zástupkyňa žalovaného na pojednávaní konanom na okresnom súde dňa 22. 06. 2022 vo vzťahu k časti petitu žaloby týkajúcej sa vypratania nebytových priestorov (ktoré boli v inom konaní na základe predložených dôkazov posúdené ako byt) uviedla, že od počiatku nebol daný dôvod na podanie takejto žaloby, pretože jej klient tieto priestory neužíva, a to z dôvodu že mu žalobca neumožňuje do nich prístup. Ďalej vo vzťahu k požiadavke žalobcu na vypratanie predmetného bytu právna zástupkyňa žalovaného na pojednávaní uviedla, že v inom súdnom konaní (v konaní vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 9C/276/1996) bolo preukázané, že existovala platná zmluva o nájme bytu, a teda že žaloba bola podaná zo strany žalobcu predčasne a ako nedôvodná. Mala vedomosť o tom, že žalovanému bola daná výpoveď z nájmu bytu; uviedla, že vyprataniu bytu sa žalovaný nebráni, avšak žalobca mu neumožňuje prístup do tohto bytu.

1.5 Vo vzťahu k požadovanému odstráneniu neoprávnenej stavby, právna zástupkyňa žalovaného žiadala na pojednávaní konanom na okresnom súde dňa 22. 06. 2022 žalobu zamietnuť, argumentujúc tým, že sa nejedná o prípad upravený v ust. § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka, t. j. nejedná sa o stavbu, ktorú by žalovaný nemal právo zriadiť. Uviedla, že o odstránení stavby v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka rozhoduje súd len ojedinele, a aj to len v prípadoch, keď sa preukáže nedobromyseľnosť stavebníka, podvodný spôsob konania, to že porušil nejakú povinnosť vyplývajúcu zo stavebného povolenia a že sa odstránenie stavby javí ako hospodársky účelné. K zlému stavu stavby došlo v dôsledku správania sa žalobcu, ktorý žalovanému dlhodobo bráni v užívaní a v prístupe k tejto stavbe. V záujme vyriešenia otázky vecnej pasívnej legitímácie žalovaného, právna zástupkyňa žalovaného žiadala konanie prerušiť do skončenia konania vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 16C/128/2002, vzhľadom na skutočnosť, že NS SR uznesením sp. zn. 3Cdo/217/2018 zo dňa 25. februára 2021 rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16Co/572/2016 z 25. januára 2018 a rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 16C/128/2002 zo dňa 30. júna 2016 zrušil, a teda otázka vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti nie je zatiaľ právoplatne vyriešená. Právna zástupkyňa žalobcu vyjadrila s prerušením konania nesúhlas argumentujúc tým, že NS SR v odôvodnení zrušujúceho uznesenia sp. zn. 3Cdo/217/2018 uviedol, že Zmluva o nájme nebytových priestorov č. 28 zo dňa 07. 05. 1994 je neplatná, a teda neexistoval dôvod na zriadenie stavby žalovaným na pozemku žalobcu. Podstatu neoprávnenej stavby zriadenej žalovaným na pozemku žalobcu v zmysle ust. § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka právna zástupkyňa žalobcu videla v tom, že hoci mal žalovaný súhlas žalobcu, tento súhlas mal len na účely zriadenia prístavby, nie samostatnej stavby. Žalobca bol účastníkom stavebného konania, mal vedomosť aj o počiatočnej projektovej dokumentácii, nebol však účastníkom stavebného konania v časti o zmenu účelu využívania stavby, ani o kolaudačnom rozhodnutí. Rovnako nebol účastníkom konania o vklade vlastníckeho práva žalovaného do katastra nehnuteľností. Ďalej uviedla, že „v súčasnej dobe žalobca nemá záujem o túto stavbu, lebo si vyžaduje údržbu a rozsiahlu rekonštrukciu; na jej odkúpenie nemá dostatok peňažných prostriedkov“.

1.6 Okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku ďalej uviedol, že „návrhu na prerušenie konania nevyhovelo z toho dôvodu, že aj keď by v prípade úspechu žalobcu v konaní sp. zn. 16C/128/2002 predmet sporu odpadol, v opačnom prípade, ak návrh žalobcu na určenie, že je vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, bude zamietnutý, sa spor dostane na rovnakú úroveň dokazovania ako v čase rozhodovania súdu o návrhu na prerušenie konania, čo je v rozpore so zásadou rýchlosti a hospodárnosti konania“.

1.7 V nadväznosti na uvedené okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol ako skutkovo a právne posúdil časť A) a časť B) žalobného petitu. Vo vzťahu k časti A) žalobného

petitu okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že za neoprávnenú stavbu z hľadiska občianskoprávnej úpravy treba považovať stavbu postavenú na cudzom pozemku bez toho, aby stavebník mal právo stavbu tam zriadiť. Chýba občianskoprávny titul na jej zriadenie (na rozdiel od stavby nepovolenej podľa príslušných správnych predpisov, tzv. čiernej stavby). V konaní nebolo sporné, že predmetná stavba, postavená na pozemku žalobcu bola v stavebnom konaní povolená a skolaudovaná. Žalobca bol účastníkom stavebného konania, bolo mu doručené stavebné povolenie, bol oboznámený s projektovou dokumentáciou, vedel o realizácii stavby a prejavil s ňou súhlas, preto okresný súd podľa obsahu odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku predovšetkým skúmal otázku, či sa vôbec jedná o neoprávnenú stavbu. Uviedol, že ak by aj dospel k záveru, že sa jedná o neoprávnenú stavbu, mohol by skúmať aký postup usporiadania vzťahov medzi vlastníkom stavby a pozemku uvedený v § 135c Občianskeho zákonníka je v danom prípade na mieste. V uvedenej súvislosti okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku konštatoval, že žalovaný v písomnom vyjadrení zo dňa 15.12.2019 uviedol, že stavba nebola rekonštrukciou, ale prístavbou budovy vo vlastníctve žalobcu a že je zavádzajúce tvrdenie žalobcu, že sa na ňu vzťahuje Zmluva o nájme nebytových priestorov č. 28 zo dňa 07. 05. 1994 a dodatok k nej. Žalobca naproti tomu argumentoval obsahom Zmluvy o nájme nebytových priestorov č. 28 zo dňa 07. 05. 1994 ako zmluvy uzatvorenej v zmysle zákona č. 116/1990 Zb. so žalovaným - fyzickou osobou, vystupujúcou pod obchodným názvom AGROCHOV-BANBY, Obchodno-technický servis drobnochovateľov. Z obsahu Zmluvy o nájme nebytových priestorov č. 28, uzatvorenej medzi stranami sporu dňa 07.05.1994 (konkrétne z čl. V. bod 6 zmluvy) podľa okresného súdu vyplýva, že žalobca súhlasil s rekonštrukciou prenajatých priestorov žalovaným s tým, že žalovaný zabezpečí stavebno-technickú dokumentáciu a stavebné povolenie. V bode 7. článku V. zmluvy sa zmluvné strany dohodli, že rekonštrukciou nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu, sa žalovaný nestáva spoluvlastníkom tejto nehnuteľnosti, ale že náklady žalovaného na rekonštrukciu predmetnej nehnuteľnosti budú žalovanému kompenzované formou odpočtu nájomného; predpokladané náklady na rekonštrukciu boli v zmluve vyčíslené na sumu 389.500,- Sk. V článku V. bod 8 zmluvy bol uvedený rozsah prác, ktorý však zodpovedal len úprave (rekonštrukcii) už existujúcich priestorov; výstavba prístrešku pre výstavy a priestory rýchleho občerstvenia bola zmluvnými stranami dojednaná až v čl. V Dodatku ku zmluve zo dňa 19.07.1994. Z uvedených dôvodov mal okresný súd za to, že „argumentácia žalobcu obsahom predmetnej zmluvy o nájme nebytových priestorov a jej dodatku nie je vo vzťahu k tvrdenej neoprávnenosti stavby, zriadenej žalovaným na pozemku žalobcu na mieste“. Poukázal na to, že žalobca v konaní pred súdom prvej inštancie uviedol, že stavbu vybudovanú (zriadenú) žalovaným na pozemku v jeho vlastníctve považuje za prístavbu, nie za rekonštrukciu, pričom ju považuje za svoje vlastníctvo, patriace k hlavnej veci – k budove súp. č. 158. Ďalej uviedol, že po zápise vlastníckeho práva k tejto stavbe v katastri nehnuteľností na žalovaného, sa domáhal odstránenia tejto stavby, a to výlučne z vyššie uvedených dôvodov. V nadväznosti na uvedené okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že pokiaľ žalobca poukazoval v priebehu konania na to, že nebol účastníkom kolaudačného konania, tak z rozhodnutia o povolení stavby zo dňa 19.04.1999 vyplýva, že žalobcovi nebolo toto rozhodnutie doručované. Z uvedeného rozhodnutia podľa okresného súdu tiež vyplýva, že predmetná stavba bola zrealizovaná so zmenou, táto zmena však nemala vplyv na celkový charakter stavby a týkala sa len dispozičných zmien a architektonických úprav pre nový účel využitia priestorov z rýchleho občerstvenia na obchodné priestory. Z rozhodnutia o povolení zmeny účelu užívania stavby z 21.12.1998 (č. I. 216 spisu) okresný súd zistil, že táto zmena účelu užívania stavby sa uskutočnila bez realizácie stavebných prác vyžadujúcich vydanie stavebného povolenia. V uvedenej súvislosti okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že „titul pre právo stavby nemusí podľa občianskoprávnej úpravy vychádzať len z písomnej zmluvy. Právne úkony môžu byť urobené aj ústne, pokiaľ je nesporný ich obsah a nejedná sa o prípad upravený v § 40 ods.1 Občianskeho zákonníka“. Vlastník pozemku má právo s ním nakladať, vrátane prejavenia súhlasu so stavbou na ňom. Takýto úkon nie je úkonom predstavujúcim prevod nehnuteľností podľa ust. § 46 ods.1 Občianskeho zákonníka, a teda pre svoju platnosť nevyžaduje písomnú formu. Následne okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku odcitoval ust. § 34 Občianskeho zákonníka a ust. § 35 ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka a uviedol, že v konaní nebolo sporné, že žalobca mal vedomosť o rozsahu stavby žalovaným na jeho pozemku, ktorý (rozsah stavby) vyplýval zo stavebnej dokumentácie, s ktorou bol žalobca oboznámený. Rovnako mal žalobca vedomosť aj o priebehu stavby. Bol účastníkom stavebného konania, pričom do ukončenia stavby nevyjadril s realizáciou stavby ani s rozsahom stavby na pozemku v jeho vlastníctve nesúhlas. „Naopak, musel prejsť súhlas ako vlastník stavby a pozemku, nakoľko bez súhlasu žalobcu by žalovanému nebolo vydané stavebné povolenie. Stavebné povolenie sa týkalo nielen prestavby, ale aj dostavby, ako to uviedol sám žalobca v bode 9 žaloby“. Ak aj nebol žalobca účastníkom kolaudačného konania, z rozhodnutia o povolení užívania

stavby podľa okresného súdu vyplýva, že stavba bola zrealizovaná so zmenou, ktorá zmena však nemala vplyv na celkový charakter stavby a týkala sa len dispozičných zmien súvisiacich s novým účelom využitia týchto priestorov.

1.8 Okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku poukázal ďalej na konanie vedené na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 16C/128/2002, „kde bolo vykonávané rozsiahle znalecké dokazovanie na zistenie rozsahu stavby a jej charakteru v tom zmysle, či sa jedná o prístavbu alebo o samostatnú stavbu“, pričom uviedol, že ani tam žalobca netvrdil, že by rozsah prác nevyplýval z dohody so žalovaným. Tvrdil, že obsahom ich dohody obsiahnutej v nájomnej zmluve bola aj dostavba nepravidelného tvaru rozmerov 23,34 x 4,410 m ako výstavný priestor spojený s rýchlym občerstvením a so sociálnym zázemím. Konštatoval, že v článku V písm. e) Dodatku ku Zmluve o nájme nebytových priestorov č. 28, žalobca prostredníctvom svojich štatutárnych zástupcov výslovne súhlasil s výstavbou prístrešku pre výstavy a priestorov rýchleho občerstvenia. „Bez ohľadu na platnosť tohto právneho úkonu, na ktorú otázku upriamilo pozornosť zrušujúce rozhodnutie NS SR, prejav vôle na strane štatutárov žalobcu bol jasný a predstavoval titul pre oprávnenie na stavbu, t. j. súhlas so stavbou v rozsahu danom vlastníkom pozemku, na ktorom sa stavba mala realizovať, ktorý súhlas prejavil žalobca (čo aj konkludentne) tak v konaní o vydanie stavebného povolenia, ako aj v priebehu samotnej stavby“. Po dokončení stavby 18.07.1995 žalobca nebránil žalovanému v jej užívaní, až kým sa nedozvedel, že v katastri nehnuteľností je ako jej vlastníkom vedený žalovaný. Následne sa žalobca žalobou, vedenou na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 16C/128/2002 domáhal určenia vlastníckeho práva k nej. Z uvedeného podľa okresného súdu vyplýva, že spornosť medzi stranami sporu bola daná len v otázke nadobudnutia vlastníckeho práva k stavbe, nie v otázke oprávnenia žalovaného postaviť ju, pričom ani prípadný omyl v pohnútkach, pre ktorý tento súhlas žalobca žalovanému udelil, nerobí jeho úkon (súhlas) neplatným. V nadväznosti na uvedené okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že určenie vlastníckeho práva k prístavbe, nie je predmetom tohto konania. Túto otázku musí vyriešiť súd v konaní o určenie vlastníckeho práva k nej. Konštatoval, že žalobca nepreukázal existenciu zákonného dôvodu pre vyhovieť žalobe v zmysle § 135c ods. 1 Občianskeho, a to neoprávnenosť stavby, preto žalobu v tejto časti zamietol konštatujúc, že s otázkou usporiadania vzťahov medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby podľa ust. §135c Občianskeho zákonníka sa z dôvodu zamietnutia žaloby v časti požadovaného odstránenia stavby už ďalej nezaoberal.

1.9 Vo vzťahu k zamietnutiu žaloby v časti B) žalobného petitu, okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku uviedol, že sa tiež zaoberal dôvodnosťou žaloby vo vzťahu k tej časti žalobného petitu, ktorá sa týkala uloženia povinnosti žalovanému vypratať a odovzdať nebytové priestory o výmere 65 m² nachádzajúce sa na 2. nadzemnom podlaží v ľavej časti budovy súpisné č. 158, ktorého vypratania priestorov sa žalobca domáhal v zmysle ust. § 126 Občianskeho zákonníka s odôvodnením, že žalovaný tieto priestory užíva bez právneho dôvodu. V uvedenej súvislosti okresný súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku konštatoval, že v konaní nebolo sporné, že predmetné priestory sú vo vlastníctve žalobcu. Sporná bola otázka, či žalovaný bol oprávnený tieto priestory užívať v čase rozhodovania súdu. Žalobca v žalobe uviedol, že sa jedná o nebytové priestory, ktoré žalovaný užíva bez právneho dôvodu. Podaním zo dňa 05.06.2020 zoberal žalobca žalobu v časti B) žalobného petitu čiastočne späť a predmetom sporu zostala povinnosť vypratať nehnuteľnosť - byt o celkovej výmere 65 m²; „skutkové dôvody pre vyhovieť žalobe žalobca nezmenil“. Na pojednávaní konanom na okresnom súde dňa 22.06.2022 okresný súd nepripustil zmenu petitu žaloby, preto predmetom sporu zostali tie skutkové tvrdenia ako v žalobe, t. j. že predmetný byt užíva žalovaný ako nebytové priestory bez právneho dôvodu. Táto skutočnosť bola podľa okresného súdu vyvrátená obsahom spisu sp. zn. 9C/296/1996, z ktorého vyplynulo, že tieto priestory užíval žalovaný na základe právneho dôvodu, a to na základe riadne uzatvorenej zmluvy o nájme bytu a že sa nejedná o nebytové ale o bytové priestory. Z uvedených dôvodov okresný súd žalobu v tejto časti ako nedôvodnú zamietol.

2. Proti predmetnému rozsudku súdu prvej inštancie sa žalobca prostredníctvom svojej právnej zástupkyne odvolal a v odvolaní uviedol, že odvolanie podáva voči výrokom č. I., II. a IV. rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 22.06.2022, sp. zn. 9C/94/2018 z dôvodu, že súd prvej inštancie mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b) CSP), ďalej z toho dôvodu, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP) a tiež z toho dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej

inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§365 ods. 1 písm. h) CSP). Žalobca v odvolaní ďalej uviedol, že sa nestotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie, premietnutým do výroku I. odvolaním napadnutého rozsudku, ktorým (výrokom) súd prvej inštancie žalobu zamietol, pretože má za to, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie súdu v tomto výroku je nesprávne z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. V uvedenej súvislosti žalobca v odvolaní uviedol, že Najvyšší súd SR vydal uznesenie sp. zn. 3Cdo/217/2018, ktorým vyslovil právny záver, že Zmluva o nájme nebytových priestorov č. 28 zo dňa 07.05.1994 v znení Dodatku ku zmluve zo dňa 19.07.1994 je absolútne neplatná. V uvedenej súvislosti žalobca v odvolaní uviedol, že neplatnosť predmetnej nájmovej zmluvy so sebou nesie následok, ktorým je nenadobudnutie oprávnenia nájomcu na zriadenie prístavby, ani žiadnej inej stavby. Zdôraznil, že v žiadnom z rozhodnutí správnych orgánov, týkajúcich sa spornej nehnuteľnosti, nie je osoba stavebníka označená inak ako v nájmovej zmluve, t. j. v zmysle uznesenia NS SR sp. zn. 3Cdo/217/2018 ako neexistujúci subjekt práva. Poukázal na ust. § 58 ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení účinnom ku dňu vydania správnych rozhodnutí vzťahujúcich sa k spornej stavbe (ďalej aj „Stavebný zákon“), v zmysle ktorého „stavebník musí preukázať, že je vlastníkom (§ 139 ods. 4) pozemku určeného územným rozhodnutím na zastavanie alebo má k takému pozemku iné právo, ktoré ho oprávňuje zriadiť na ňom požadovanú stavbu. Ak ide o stavebné povolenie na dočasnú stavbu, ktorej stavebníkom je občan, stačí ak preukáže, že má k pozemku právo dočasného užívania“. V nadväznosti na uvedené žalobca v odvolaní uviedol, že jediným právnym úkonom oprávňujúcim žalovaného k stavbe v prospech žalobcu na pozemku žalobcu bola neplatná Zmluva o nájme nebytových priestorov č. 28. V zmysle § 139 ods. 1 Stavebného zákona sa pod pojmom „iné práva“ k pozemkom a stavbám použitým v spojení „vlastnícke alebo iné práva k pozemkom a stavbám“ podľa povahy prípadu rozumie a) užívanie pozemku, kde na základe užívacieho práva určeného zmluvou užívateľa môžu uskutočňovať na pozemku stavby a ich zmeny, b) právo vyplývajúce z vecného bremena väziaceho na pozemku alebo stavbe. V konaní nebolo podľa žalobcu preukázané (nevyplyva to ani zo žiadneho tvrdenia účastníkov konania), že medzi stranami sporu bola uzavretá - čo i len konkludentne- iná zmluva/dohoda ako Zmluva o nájme nebytových priestorov č. 28, oprávňujúca žalovaného k vlastnej stavbe na pozemku žalobcu. Nakoľko jediným dokladom oprávňujúcim žalovaného k realizácii rekonštrukcie a prístavby bola nájmná zmluva uzatvorená dňa 19.07.1994 na dobu určitú, ktorá neoprávňovala žalovaného na zriadenie trvalej samostatnej stavby na pozemku žalobcu vo svoj prospech a ktorá je podľa posúdenia NS SR absolútne neplatná, žalovaný nemal nikdy oprávnenie zriadiť akúkoľvek stavbu na pozemku žalobcu vo svoj prospech, len v prospech, na účet a do vlastníctva žalobcu. V uvedenej súvislosti žalobca v odvolaní uviedol, že je správny záver súdu prvej inštancie v tom, že žalobca bol účastníkom stavebného konania, že mu bolo doručené stavebné povolenie, že bol oboznámený s projektovou dokumentáciou a že vedel o realizácii stavby. Avšak súd prvej inštancie pri hodnotení dôkazov podľa žalobcu opomenul zohľadniť samotnú vôľu žalobcu, ktorý prejavil súhlas s realizáciou stavby len v zmysle podpísanej Zmluvy o nájme nebytových priestorov č. 28 a v zmysle tam prejavenej vôle oboch zmluvných strán, že vlastníkom stavebných prác bude žalobca. Žalobca nikdy nedal súhlas k zriadeniu vlastnej stavby žalovaného na svojom pozemku, preto je stavba so súpisným číslom XXXX, zapísaná na LV č. XXXX, katastrálne územie C. C., postavená na parcele č. XXXX/X, stavbou neoprávnenou v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka a je tiež stavbou na cudzom pozemku, s ktorou žalobca nesúhlasí a ktorá zasahuje do jeho vlastníckeho práva. Súd prvej inštancie odňal žalobcovi podľa tvrdenia žalobcu v odvolaní nesprávnym právnym posúdením veci právo na spravodlivý proces a na súdnu ochranu, nakoľko zamietnutím žaloby vznikla medzi žalobcom a žalovaným neriešiteľná situácia, keďže ich vzťahy nie sú žiadnym spôsobom usporiadané. Zmyslom § 135c Občianskeho zákonníka je usporiadať vzťahy medzi vlastníkom neoprávnenej stavby a vlastníkom pozemku pod stavbou. Tým, že súd prvej inštancie žalobu zamietol, žalobcovi odňal právo, ktoré mu ust. § 135c Občianskeho zákonníka priznáva. V uvedenej súvislosti poukázal žalobca v odvolaní na to, že podľa judikatúry súdov SR sa za neoprávnenú stavbu v zmysle ust. § 135c Občianskeho zákonníka považuje taká stavba, ktorú stavebník zriadi na cudzom pozemku bez toho, aby k tomu mal právny titul umožňujúci mu zriadiť stavbu na cudzom pozemku. Cudzím pozemkom je pre zriaďovateľa stavby každý pozemok, ku ktorému zriaďovateľ stavby nemá vlastnícke (spoluvlastnícke) právo, právo zodpovedajúce vecnému bremenu, prípadne obliagačné právo umožňujúce zriadenie stavby. Zmluva o nájme nebytových priestorov č. 28 je absolútne neplatná a žiadna iná dohoda či zmluva medzi stranami sporu uzatvorená nebola, či už písomne, ústne alebo konkludentne. Žalovaný nemal právo zriadiť na pozemku žalobcu žiadnu stavbu vo svoj prospech a do svojho vlastníctva. Aj v prípade, že súd prvej inštancie nepovažoval predmetnú stavbu za neoprávnenú podľa ust. § 135c Občianskeho zákonníka, mal sa podľa žalobcu

zaoberať ochranou vlastníckeho práva žalobcu, ako základného ústavného práva v zmysle ust. § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Niet pochyb o tom, že žalobca je výlučným vlastníkom celého pozemku parcela č. XXXX/X a že v súlade s ust. § 123 Občianskeho zákonníka má právo predmet svojho vlastníctva držať, užívať a nakladať s ním; v súlade s ust. § 126 Občianskeho zákonníka má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje. Žalovaný tým, že zriadil stavbu na pozemku žalobcu, zasahuje do vlastníckeho práva žalobcu, ktorý má nárok na ochranu aj v zmysle ust. § 126 Občianskeho zákonníka. V uvedenej súvislosti poukázal žalobca v odvolaní na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4 Cdo 105/2008, kde najvyšší súd uvádza: „Vlastník pozemku sa môže domáhať ochrany podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka jeho vypratáním bez ohľadu na to, či sa nachádza na pozemku nehnuteľná stavba, vec patriaca osobe, proti ktorej žaloba smeruje. Žaloba o vypratanie pozemku je jednou z vlastníckych žalôb, ktoré majú samostatný skutkový základ, podľa toho, akým spôsobom žalovaný zasahuje do vlastníckeho práva. Žalobou na vypratanie pozemku sa nemožno domáhať vypratania stavby, ktorá je nehnuteľnou vecou. Preto vlastník pozemku, na ktorom je umiestnená stavba, ktorej vlastníkom je niekto iný, sa môže (pokiaľ nejde o neoprávnenú stavbu podľa § 135c Občianskeho zákonníka) domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva podľa § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka žalobou o odstránenie stavby.“

2.1 Vo vzťahu k zamietnutiu žaloby v časti požadovaného vypratania, žalobca v odvolaní uviedol, že súd prvej inštancie mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Poukázal na to, že druhým výrokom odvolaním napadnutého rozsudku okresný súd žalobu zamietol v časti, v ktorej sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému v lehote 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku vypratať nehnuteľnosť – byt o celkovej výmere 65 m², pozostávajúci z dvoch obytných miestností a ďalej kuchyne, chodby, komory, WC, nachádzajúci sa na 2. nadzemnom podlaží v ľavej časti budovy so súpis. č. XXX, katastrálne územie C. C., pri pohľade z dvora, orientovaný s oknami do dvora a v tejto lehote ho odovzdať žalobcovi. Uviedol, že z odsekov 5., 32. až 35. a 37. odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku je zrejmé, že predmetom tej časti žaloby, v ktorej ide o vypratanie sú priestory v bytovom dome žalobcu, ktorých je žalobca vlastníkom. Zdôraznil, že žalobu podal na súd v domnení, že medzi stranami sporu neexistovala riadne uzatvorená písomná zmluva, a teda že žalovaný užíval predmetné priestory bez právneho dôvodu. Nebol si vedomý skutočnosti, že v konaní vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 9C/296/1996, v ktorom sa žalobca domáhal voči žalovanému určenia, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je a vypratania časti nehnuteľnosti na Dolnej ulici č. 25 v Banskej Bystrici - budovy súpisné č. 158, (časti nehnuteľnosti predstavujúcej priestory na 2. poschodí, a to miestnosť I. o výmere 22,8 m², miestnosť II. o výmere 18,8 m², kuchyňa o výmere 8,8 m², chodba o výmere 6,6 m², komora o výmere 1,2 m², WC o výmere 6,8 m²), „sa legalizoval užívateľský stav predmetných priestorov na základe konkludentne uzavretej nájomnej zmluvy“. Rovnako súčasné vedenie žalobcu nedisponovalo informáciou, že došlo k zmene účelu užívania z nebytových priestorov na byt. Aj po doručení návrhu na zmenu žaloby zo dňa 17.05.2022 okresnému súdu sa jedná stále o tie isté priestory v budove žalobcu, ktoré žalovaný užíval, má od nich kľúče a nachádzajú sa v nich veci žalovaného. Tieto priestory žiada žalobca vypratať a odovzdať im ich, k čomu do rozhodovania okresného súdu nedošlo. Spornou medzi stranami sporu nie je otázka užívania predmetných priestorov a ani namietanie platnosti výpovede z nájmu. Ku dňu rozhodovania okresného súdu, t. j. ku dňu 22.06.2022 bol stav taký, že žalovaný nemal právo priestory v bytovom dome žalobcu užívať. Súd prvej inštancie mal podľa žalobcu pripustiť návrh na zmenu žaloby, „keďže vykonané dokazovanie mohlo byť podkladom aj pre rozhodnutie súdu o zmenenej žalobe“. V uvedenej súvislosti žalobca v odvolaní uviedol, že z hľadiska účelnosti a hospodárnosti konania nie je na mieste argumentácia súdu prvej inštancie o výsledkoch dovtedajšieho dokazovania, pretože vo vzťahu k vyprataniu bytu nebolo potrebné vykonať žiadne ďalšie pojednávania a okresný súd by pripustením zmeny žaloby musel pristúpiť len k zmene právneho posúdenia veci. V závere odvolania žalobca navrhol, aby odvolací súd odvolaním napadnuté výroky rozsudku súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

3. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 ods. 1 CSP) prejednal odvolanie žalobcu z hľadiska a z dôvodov daných ust. § 379 a ust. § 380 CSP a v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP, bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP (a contrario) a odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu (súdu prvej inštancie) vo výroku, ktorým okresný súd zamietol žalobu v časti, v ktorej sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému v lehote 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku vypratať nehnuteľnosť – byt o celkovej výmere 65 m², pozostávajúci z dvoch obytných miestností, kuchyne,

chodby, komory, WC, nachádzajúci sa na druhom nadzemnom podlaží v ľavej časti budovy so súpisným číslom 158, kat. úz. C. C., pri pohľade z dvora, orientovaný s oknami do dvora a v tejto lehote ho odovzdať žalobcovi podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil; vo výroku, ktorým okresný súd zamietol žalobu v časti, v ktorej sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému na vlastné náklady odstrániť nebytovú budovu so súpisným číslom XXXX, zapísanú na LV č. XXXX, kat. úz. C. C., postavenú na parc. č. XXXX/X, ktorá pozostáva z hlavnej murovanej stavby štvrtkruhového pôdorysu spolu s pristaveným plechovým prístreškom na železných pilieroch tak, aby nedošlo k žiadnemu zásahu do budovy so súpisným číslom 158, v kat. úz. C. C. a uloženia povinnosti žalovanému upraviť zásahy do terénu a uviesť pozemok parcela č. XXXX/X do pôvodného stavu v lehote 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku a vypratý pozemok v tejto lehote odovzdať žalobcovi s tým, že v prípade ak ho žalovaný žalobcovi neodovzdá, má žalobca právo odstrániť stavbu a vypratať pozemok na náklady žalovaného a v súvisiacom výroku o trovách konania odvolací súd rozsudok okresného súdu podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a v uvedenom rozsahu vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie; vo výroku, ktorým okresný súd v prevyšujúcej časti konanie zastavil, zostal rozsudok okresného súdu nedotknutý.

4. Podľa ust. § 143 ods. 1 CSP, súd neprípustí zmenu žaloby, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe.

5. Podľa ust. § 162 ods. 1 písm. a) a ods. 3 CSP, súd konanie preruší, ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť. O zamietnutí návrhu na prerušenie konania súd rozhodne spolu s rozhodnutím vo veci samej.

6. Podľa ust. § 135c ods. 1, 2 a 3 Občianskeho zákonníka, ak niekto zriadi stavbu na cudzom pozemku, hoci na to nemá právo, môže súd na návrh vlastníka pozemku rozhodnúť, že stavbu treba odstrániť na náklady toho, kto stavbu zriadil (ďalej len „vlastník stavby“). Pokiaľ by odstránenie stavby nebolo účelné, prikáže ju súd za náhradu do vlastníctva vlastníkovi pozemku, pokiaľ s tým vlastník pozemku súhlasí. Súd môže usporiadať pomery medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby aj inak, najmä tiež zriadiť za náhradu vecné bremeno, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva k stavbe.

7. Podľa ust. § 58 ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), stavebník musí preukázať, že je vlastníkom pozemku alebo, že má iné právo podľa § 139 ods. 1 tohto zákona, ktoré ho oprávňuje zriadiť na ňom požadovanú stavbu.

8. Podľa ust. § 139 ods. 1 veta prvá písm. a) Stavebného zákona, pod pojmom „iné práva k pozemkom a stavbám“ použitým v spojení „vlastnícke alebo iné práva k pozemkom a k stavbám na nich“ sa podľa povahy prípadu rozumie užívanie pozemku alebo stavby na základe nájomnej zmluvy, dohody o budúcej kúpnej zmluve alebo dohody o budúcej zmluve o vecnom bremene, z ktorej vyplýva právo uskutočniť stavbu alebo jej zmenu.

9. Po prejednaní odvolania žalobcu z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov a v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP aj po preskúmaní konania, ktoré predchádzalo vydaniu odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, odvolací súd uvádza, že sa stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie pokiaľ súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti B) žalobného petitu, v ktorej sa žalobca po „upresnení petitu“ v podaní zo dňa 05. 06. 2020 domáhal uloženia povinnosti žalovanému vypratať byt o celkovej výmere 65 m², nachádzajúci sa na druhom nadzemnom podlaží v ľavej časti budovy so súp. číslom XXX, H. I. J. E. XX K. C. C., a to z nasledovných dôvodov: Z obsahu odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že dôvodom zamietnutia žaloby v časti B) žalobného petitu bola skutočnosť, že vykonaným dokazovaním, vrátane dokazovania vykonaného oboznámením sa s obsahom spisu vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 9C/296/1996 nebolo preukázané, že by žalovaný predmetné priestory (byt) užíval bez právneho dôvodu ani to, že sa jedná o nebytové priestory (v konaní vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 9C/296/1996 bolo vykonaným dokazovaním preukázané, že sa jedná o byt a že žalovaný ho užíval - pokiaľ mu to žalobca faktickým konaním umožňoval – na základe riadne uzatvorenej zmluvy o nájme bytu). Žalobca v priebehu konania pred súdom prvej inštancie navrhol, aby súd prvej inštancie pripustil zmenu žaloby, ktorú zmenu žaloby žalobca vo vyjadrení zo dňa 16. 05. 2022 (ktoré súd prvej inštancie podľa obsahu posúdil aj ako návrh na zmenu žaloby) a na pojednávaní konanom na súde prvej inštancie dňa 22. 06. 2022 odôvodnil tým, že po podaní žaloby bola žalovanému dňa 07. 02. 2020 doručená výpoveď z nájmu bytu z

dôvodov uvedených v § 711 ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka, keďže „sa jednalo o služobný byt“, pričom žalovaný nepodal v zákonom stanovenej lehote na súd žalobu o určenie neplatnosti výpovede z nájmu bytu. Súd prvej inštancie uznesením vyhláseným do Zápisnice o pojednávaní, konanom na súde prvej inštancie dňa 22. 06. 2022 „zmenu žaloby spočívajúcu v zmene skutkových a právnych dôvodov ohľadom časti, v ktorej sa žalobca domáha vypratania bytu z dôvodu doručenia výpovede z nájmu bytu dňa 07. 02. 2020“, nepripustil, s čím sa žalobca podľa jeho argumentácie uvedenej v odvolaní nestotožnil. V uvedenej súvislosti poukazuje odvolací súd na vyššie citované ust. § 143 ods. 1 CSP, podľa znenia ktorého „súd nepripustí zmenu žaloby, ak výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe“. Podľa konštantnej judikatúry, vzťahujúcej sa k procesnému inštitútu „zmeny žaloby“ to, či výsledky konania, ku ktorým súd dospel pred žalobcom požadovanou zmenou žaloby (ne)môžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe súvisí s predbežným hodnotením vykonaných dôkazov a s úvahou súdu o výsledku tohto predbežného hodnotenia dôkazov, vykonaných do momentu požadovanej zmeny žaloby. V uvedenom zmysle záver súdu prvej inštancie o nepripustení zmeny žaloby plne zodpovedá tej skutočnosti, že dôvody zmeny žaloby boli z hľadiska skutkového a právneho také, že nezodpovedali výsledkom dovtedy vykonaného dokazovania. V podaní žalobcu označenom ako „Čiastočné späťvzatie návrhu a špecifikácia žalobného petitu“ zo dňa 05. 06. 2020, doručenom okresnému súdu dňa 08. 06. 2020 (č. l. 134 - 135 spisu) žalobca tieto skutočnosti, tak ako správne uviedol súd prvej inštancie v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku, neuvádzal (uviedol len, že okrem čiastočného späťvzatia žaloby zároveň /oproti žalobe/ presnejšie špecifikuje žalobný petit tak, že žalovaný je povinný do 15 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku vypratať nehnuteľnosť - byt o celkovej výmere 65 m² (pozostávajúci z dvoch obytných miestností, kuchyne, chodby, komory a WC), nachádzajúci sa na druhom nadzemnom podlaží v ľavej časti budovy so súp. č. XXX, kat. úz. C. C. (pri pohľade z dvora) orientovaný s oknami do dvora, a v tejto lehote ho odovzdať žalobcovi; o skutkových okolnostiach týkajúcich sa výpovede z nájmu predmetného bytu a na to nadväzujúceho nepodania žaloby o určenie neplatnosti výpovede z nájmu bytu v zákonom stanovenej lehote žalovaným, sa žalobca v čiastočnom späťvzati žaloby zo dňa 05. 06. 2020 vôbec nez zmienil, hoci výpoveď z nájmu bytu mala byť žalovanému podľa jeho tvrdenia doručená dňa 07. 02. 2020, teda ešte predtým ako žalobca v predmetnom čiastočnom späťvzati žaloby zo dňa 05. 06. 2020 okrem čiastočného späťvzatia žaloby zároveň „upresnil petit žaloby, a to práve v časti B) žalobného petitu, vo vzťahu ku ktorej časti žalobného petitu žalobca takmer o dva roky neskôr navrhoval zmenu žaloby. Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu nepochybil, keď vyššie uvedenú zmenu žaloby týkajúcu sa časti B) žalobného petitu nepripustil a keď potom čo zmenu žaloby vo vzťahu k časti B) žalobného petitu uznesením vyhláseným do Zápisnice o pojednávaní konanom dňa 22. 06. 2022 nepripustil, konal ďalej o pôvodnej žalobe v zmysle upresnenia jej petitu v podaní zo dňa 05. 06. 2020, ktorú žalobu súd prvej inštancie po oboznámení sa s obsahom spisu vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 9C/296/1996 (z ktorého zistil existenciu zmluvy o nájme bytu, čo znamená, že žalovaný neužíval predmetný byt bez právneho dôvodu) považoval správne za nedôvodnú a keďže žalovaný, tak ako uviedla jeho právna zástupkyňa na pojednávaní, je ochotný predmetný byt vypratať pokiaľ mu to žalobca umožní, aj za predčasnú. Z uvedených dôvodov, tak ako je vyššie uvedené, odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti, v ktorej sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému v lehote 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku vypratať nehnuteľnosť – byt o celkovej výmere 65 m², pozostávajúci z dvoch obytných miestností, kuchyne, chodby, komory, WC, nachádzajúci sa na druhom nadzemnom podlaží v ľavej časti budovy so súpisným číslom XXX, kat. úz. C. C., pri pohľade z dvora, orientovaný s oknami do dvora a v tejto lehote ho odovzdať žalobcovi ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

10. Po prejednaní odvolania žalobcu proti výroku, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti A) žalobného petitu a aj po preskúmaní konania, ktoré predchádzalo vydaniu odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie vo vzťahu k časti A) žalobného petitu (v ktorej sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému na vlastné náklady odstrániť nebytovú budovu so súpisným číslom XXXX, zapísanú na LV č. XXXX, kat. úz. C. C., postavenú na parc. č. XXXX/X a uloženia povinnosti žalovanému upraviť zásahy do terénu a viesť pozemok parc. č. XXXX/X do pôvodného stavu) odvolací súd uvádza, že sa nestotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, uvedeným v odseku 44. odôvodnenia odvolaním napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie odôvodnil neprerušenie konania do právoplatného skončenia konania aktuálne vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 16C/46/2021, predmetom ktorého je určenie vlastníckeho práva k nebytovej budove so súpisným číslom XXXX, zapísanej na LV č. XXXX, kat. úz. C. C., postavenej na parcele č. XXXX/X,

ktorá pozostáva z hlavnej murovanej stavby štvŕkruhového pôdorysu spolu s pristaveným plechovým prístreškom na železných pilieroch a ktorej odstránenia z pozemku vo vlastníctve žalobcu (parcela č. XXXX/X) sa žalobca v tomto konaní domáha, pretože má za to, že súd prvej inštancie mal v zmysle ust. § 162 ods. 1 písm. a) CSP toto konanie (samostatným výrokom uvedeným vo výrokovej časti rozsudku) v časti A) žalobného petitu prerušiť, a to do právoplatného skončenia konania o určenie vlastníckeho práva k predmetnej nebytovej budove, vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 16C/46/2021. V uvedenej súvislosti poukazuje odvolací súd na odsek 70. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, kde súd prvej inštancie uviedol, že „otázka nadobudnutia vlastníckeho práva k tejto (prí)stavbe však nie je predmetom konania; túto otázku si musí vyriešiť súd v konaní o určenie vlastníckeho práva k nej“. Z uvedeného je zrejmé, že súd prvej inštancie mal správne za to, že v tomto konaní nie je oprávnený túto otázku právoplatne (právne záväzne vo výroku rozsudku) riešiť. Podľa názoru odvolacieho súdu je v danom prípade naplnená hypotéza právnej normy premietnutá do ust. § 162 ods. 1 písm. a) CSP na prerušenie tohto konania do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 16C/46/2021, pretože bez vyriešenia v ňom riešenej otázky nie je možné posudzovať a rozhodnúť o nároku žalobcu uplatneného v časti A) žalobného petitu z hľadiska ust. § 135c Občianskeho zákonníka, ktoré v odsekoch 1 až 3 rieši usporiadanie vzťahu vlastníka pozemku a vlastníka stavby, o ktorom vlastníkovi stavby nebolo zatiaľ právoplatne rozhodnuté, čo má vplyv aj na vyriešenie otázky pasívnej legitímácie v tomto konaní. Na základe uvedených skutočností odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti, v ktorej sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému na vlastné náklady odstrániť nebytovú budovu so súpisným číslom XXXX, zapísanú na LV č. XXXX, kat. úz. C. C., postavenú na parc. č. XXXX/X, ktorá pozostáva z hlavnej murovanej stavby štvŕkruhového pôdorysu spolu s pristaveným plechovým prístreškom na železných pilieroch tak, aby nedošlo k žiadnemu zásahu do budovy so súpisným číslom 158, kat. úz. C. C. a uloženia povinnosti žalovanému upraviť zásahy do terénu a uviesť pozemok parcela č. XXXX/X do pôvodného stavu v lehote 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku a vypratávaný pozemok v tejto lehote odovzdať žalobcovi s tým, že v prípade ak ho žalovaný žalobcovi neodovzdá, má žalobca právo odstrániť stavbu a vypratať pozemok na náklady žalovaného a v súvisiacom výroku o trovách konania podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a v uvedenom rozsahu vrátil vec súdu prvej inštancie podľa ust. § 391 ods. 1 CSP na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, že v novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne v rámci rozhodovania o trovách konania v zmysle ust. § 396 ods. 3 CSP aj o trovách tohto odvolacieho konania, pretože mal za to, že v dôsledku neprerušenia konania, na ktoré prerušenie konania boli dané dôvody v zmysle ust. § 162 ods. 1 písm. a) CSP (pretože rozhodnutie súdu v tomto konaní závisí od právne záväzného vyriešenia otázky, ktorú nie je súd v tomto konaní právne záväzným spôsobom oprávnený riešiť), sa súd prvej inštancie dopustil nesprávneho procesného postupu v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP. Po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne o prerušení konania v časti A) žalobného petitu do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 16C/46/2021 rozhodnúť a konanie prerušiť a po právoplatnom skončení konania sp. zn. 16C/46/2021 (t. j. potom čo bude právne záväzným spôsobom vyriešená otázka vlastníctva predmetnej nebytovej budovy, ktorú požaduje žalobca z pozemku v jeho vlastníctve v tomto konaní žalovaným v zmysle ust. § 135c Občianskeho zákonníka odstrániť) o nároku žalobcu, vymedzenom v časti A) žalobného petitu, nanovo rozhodnúť.

11. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov členov senátu 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
 - b) kto ho robí,
 - c) ktorej veci sa týka,
 - d) čo sa ním sleduje a
 - e) podpis.
- (§ 127 ods. 1 CSP).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.